

Evropský sociální fond
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

Regionální politika v České republice a Evropské unii 10

Vztah měst a venkova: výzvy v rámci Územní agendy EU a regionální politiky

Název projektu: Kvalitní vzdělání je efektivní investice do lidského kapitálu – cesta k uplatnění absolventů VŠE na trhu práce;
CZ.2.17/3.1.00/32102

1. Kontextuální východiska problematiky vztahů měst a venkova

- koncept Územní agendy Evropské unie a souvislosti vztahů měst a venkova

Územní agenda EU = ESDP + Lisabonská strategie + nové velké územní výzvy

Kontext cílů Územní agendy EU – obsahové vazby na politiku HSS EU (2007 – 2013):

- posílení polycentrického rozvoje a inovací prostřednictvím vytváření sítí městských regionů a měst; vytvoření nových forem spravování územní (territorial governance) a partnerství venkova a měst;
- podpora regionálních seskupení (klastrů) posilujících hospodářskou soutěž a inovace v Evropě; podpora posílení a rozšíření transevropských sítí; podpora transevropského řízení rizik včetně dopadů změny klimatu;
- posílení ekologických struktur a kulturních zdrojů jako přidané hodnoty pro rozvoj.

1. Kontextuální východiska problematiky vztahů měst a venkova

- Na základě výše vymezených priorit územního rozvoje v EU byl později schválen tzv. **První akční plán (PAP) pro implementaci Územní agendy EU**, jehož účelem má být iniciování aktivit směřujících k větší koordinaci mezi územním a městským rozvojem v rámci Aktivity 1.1. (*agreed in November 2007 – after the start of new programming period 2007 – 2013*)
- **PAP –první akční plán je koncipován pro období 2007 – 2011** (*v polovině roku 2011 proběhne revize implementace Územní agendy EU*)
- **Rozdílný charakter mezi Územní agendou EU a Lipskou chartou**

2. Návrhová část řešení problematiky vztahů měst a venkova

Úroveň EU

Na úrovni EU je nezbytné řešit pouze ty oblasti a otázky, které jsou relevantní pro tuto nadnárodní a hierarchicky nejvýznamnější úroveň. Na evropské úrovni je možné nastavovat především základní koncepční směřování v oblasti vztahu měst a venkova (každý stát má vlastní specifika a existují výrazné nerovnoměrnosti mezi státy)

Doporučení pro oblast vztahů měst a venkova:

- Dlouhodobě podporovat urbánní dimenzi v rámci politiky soudržnosti ve smyslu podpory měst a metropolitních areálů.
- Posílit multidisciplinární pojetí politiky rozvoje venkova s cílem respektovat multifunkční charakter venkova.
- Reflektovat dlouhodobý charakter této problematiky (klíčové je v této fázi vnímat zejména podmínky dalšího období 2014 - 2020)

2. Návrhová část řešení problematiky vztahů měst a venkova

Úroveň EU

Praktická aplikace nových konceptů do praxe

- projekty ESPON a další výzkumné studie
- koncepty vznikající v akademickém prostředí však nebývají většinou dále rozpracovávány a případně zavedeny do praxe

Jednotný rámec prostorového plánování může přispět k podpoře polycentrického rozvoje území v EU.

2. Návrhová část řešení problematiky vztahů měst a venkova

Úroveň členských států EU

Na národní úrovni jednotlivých států EU již v současné době existují **podstatné rozdíly z hlediska přístupu, ale i reálného řešení problematiky město - venkov** resp. jejího začlenění do národních politik.

Členské státy by se měly zaměřit na následující aktivity s ohledem na jejich konkrétní podmínky sídelní struktury a vazeb měst s venkovem:

- Podporovat nástroje integrující města a jejich (venkovské) zázemí.
- Posilovat partnerství mezi městy a venkovem, podporovat rovnocenné postavení v partnerství měst a venkova
- Podpořit přípravu klíčových strategických projektů infrastrukturní, vzdělávací a jiné povahy s pozitivním dopadem do soudržnosti měst a venkova.
- Posílit podnikatelské prostředí v rámci hierarchického systému.
- Posílit funkčnost, technologie a synergie vzájemného obslužného vztahu měst a venkova.

2. Návrhová část řešení problematiky vztahů měst a venkova

Úroveň regionů EU

Posouzení vztahů urban-rural na úrovni regionů v EU je komplikováno dlouhodobou tendencí divergence v jejich socioekonomické úrovni. Zatímco na národní úrovni členských států lze pozorovat konvergenční tendence, tak regionální úroveň je charakteristická již zmíněnou polarizací ekonomického růstu.

Z analyzovaných případových studií lze vyvodit **řadu doporučení**, přesto je nutné **reflektovat různorodost** jejich výchozích podmínek:

- Zajištění silné datové základny na regionální úrovni
- Zdokonalovat fungování veřejné správy a to formou konceptu „smart public administration“ (příp. také „New Public Management“)
- Prohloubit koordinaci dostupných nástrojů politik na regionální úrovni zabývajících se rozvojem území s cílem větší synergie těchto nástrojů
- Využitím potenciálu malých a středně velkých měst přispět k polycentrickému rozvoji v EU.

2. Návrhová část řešení problematiky vztahů měst a venkova

Příklad České republiky

Východiska:

Pro pochopení problémů spojených s řešením vztahů město-venkov je potřeba si uvědomit určitá specifika České republiky, které se do této problematiky promítají:

- velmi stabilní sídelní systém;
- v porovnání s dalšími státy EU má ČR relativně rovnoměrné osídlení s minimálním množstvím marginálních území venkovského charakteru;
- pouze malé procento obyvatel žije v obcích, které nejsou v dosahu více či méně významného ekonomického centra;
- marginalizovaná území se nacházejí obvykle při hranicích krajů (což je ovlivněno jejich nodálním charakterem) či při státní hranici.

2. Návrhová část řešení problematiky vztahů měst a venkova

Příklad České republiky

Problematické okruhy v případě ČR:

- (A) Vertikální struktura hierarchie strategických dokumentů podporujících implementaci Aktivity 1.1
- (B) Nastavení systémového rámce problematiky vztahů měst a venkova – komplexní přístup k území
- (C) Řešení fragmentace veřejných výdajových programů a uplatnění územní dimenze v těchto programech
- (D) Podpora výzkumu problematiky urban-rural

Rozdělení finančních prostředků OP 2007-2013

Cíl Konvergence	Původní návrh		Současný stav	
	podíl	mil. EUR	podíl	mil. EUR
OP Životní prostředí	20,00%	5 176,7	19,00%	4 917,9
OP Doprava	21,50%	5 565,0	22,25%	5 759,1
OP Podnikání a inovace	11,75%	3 041,3	11,75%	3 041,3
OP Výzkum a vývoj pro inovace	8,00%	2 070,7	8,00%	2 070,7
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	10,00%	2 588,4	7,00%	1 811,8
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	7,00%	1 811,8	7,00%	1 811,8
IOP	7,50%	1 941,3	6,00%	1 553,0
ROP	13,25%	3 429,6	18,00%	4 659,0
OP Technická pomoc	1,00%	258,8	1,00%	258,8

Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz

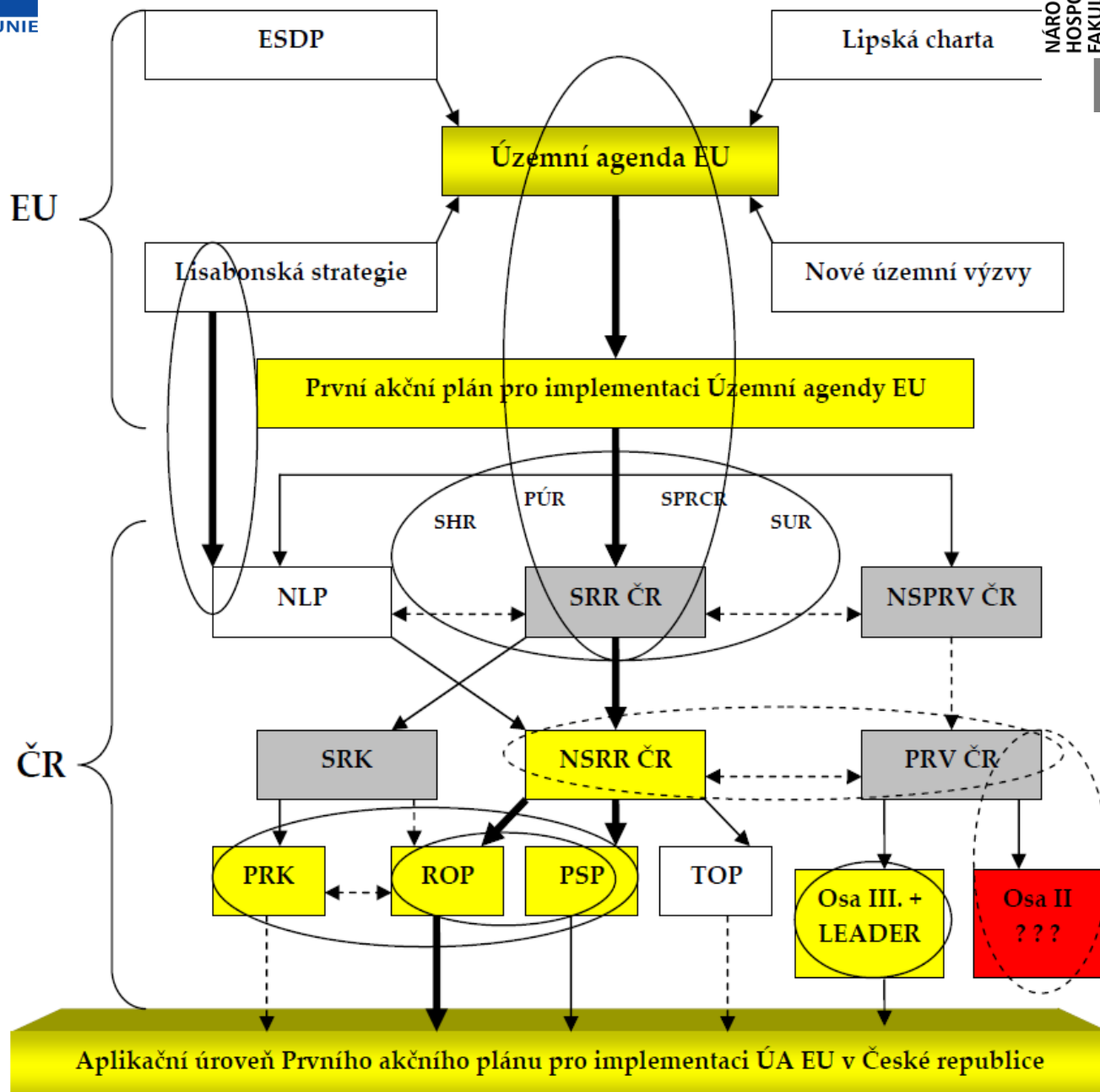
II. pilíř SZP EU – financování v rámci EAFRD

Program rozvoje venkova - alokace finančních prostředků

OSA	Podíl v %	Prům.částka na rok v mil. EUR	Prům.částka na rok v mil. Kč
OSA I	22,39	106,88	3 046,08
OSA II	55,20	247,43	7 051,76
OSA III	16,93	80,82	2 303,37
OSA IV	5,00	22,38	637,83

Pozn.: Ve finančních alokacích mají v PRV významný podíl osa I a osa II, které jsou charakteristické svým ryze zemědělským zaměřením. Vazba na podporu multifunkčního venkova je v ose III a ose IV (LEADER) velmi slabá.

Zjednodušené schéma vazeb mezi programovými dokumenty v ČR s ohledem na realizaci Územní agendy EU

Závěrečné poznámky

- Existují významné rozdíly mezi starými a novými členskými zeměmi EU ve vnímání problematiky vztahů měst a venkova a kontextu jejich implementace
- Výzvy využití dobré a špatné praxe v nových členských zemích s ohledem na jejich specifické podmínky
- Stimulace bottom-up přístupu (např. metodou MAS – LEADER, identifikace aktérů s územím)

Obecně:

- ⇒ reflexe vztahů měst a venkova v programových dokumentech
- ⇒ Aplikace strategického a komplexního přístupu k územnímu rozvoji
- ⇒ Provázanost a hierarchie programů a hospodářských politik (úroveň EU i úroveň členských států) včetně pravidelné evaluace synergických efektů

Děkuji za pozornost!